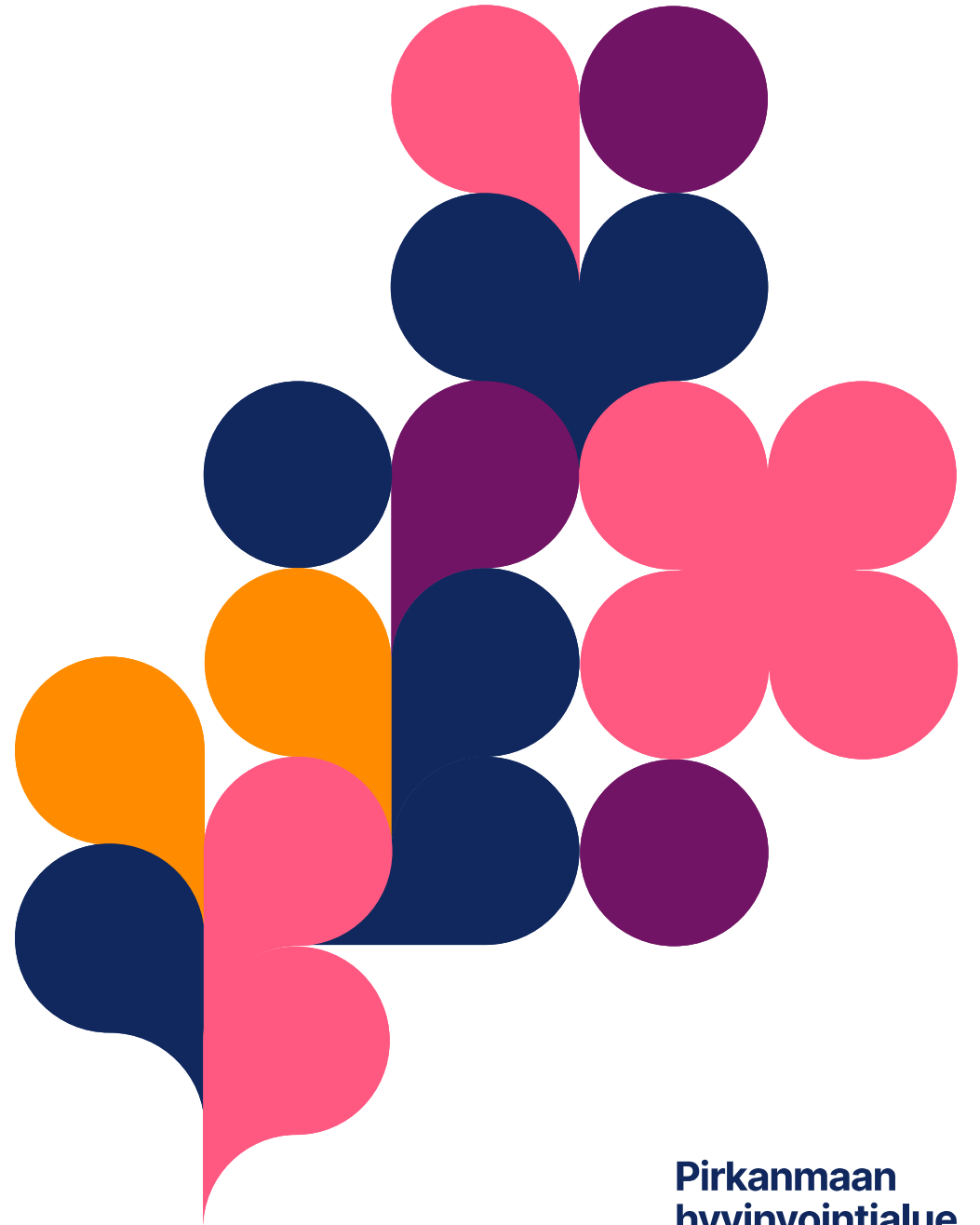


# Kokemuksia asiavastaavatoiminnan muutoksista asiavastaavalain voimaantumisen jälkeen

Taija Mehtonen

Sosiaali- ja potilasasiavastaava

Vastuhenkilö



# Asiavastaavatoiminta Pirkanmaan hyvinvointialueella

- Pirkanmaan hyvinvointialue koostuu 23 kunnasta. Asukasmäärältään Suomen suurin hyvinvointialue, n. 540 000 asukasta.
- Pirkanmaan hyvinvointialueella yliopistollinen sairaala Tays, sairaalan palveluiden käyttäjiä myös muualta kuin Pirkanmaalta.
- Potilasasiavastaavalle asiatapahtumia 2761, sosiaaliasiavastaavalle 889 (vuosiselvitys 2023)
- Pirkanmaan hyvinvointialueella asiavastaavatoiminta 1.1.2024 alkaen omana toimintana.
- Asiavastaavatoiminta on järjestämisen ja tuottamisen ulkopuolella:
  - Tehtäväalue: Tukipalvelut
  - Toimialue: Hallintopalvelut
  - Vastuualue: Valvonta- ja asiavastaavatoiminta
- 4 potilasasiavastaavaa, 1 sosiaaliasiavastaava sekä 1 sosiaali- ja potilasasiavastaava.
- Sosiaali- ja potilasasiavastaava toimii lain mukaisena vastuuhenkilönä ja tiiminvetäjänä ilman esihenkilöroolia. Esihenkilönä toimii valvonnan- ja asiavastaavatoiminnan palvelupäällikkö.

# Asiavastaavatoiminta Pirkanmaalla 2023

- Tilastoidaan case-periaatteella AMV-trading Oy:n Sampaset-järjestelmään
  - ❖ *Kehitetty vuonna 2009 yhteistyössä STM:n kanssa*
- Yhteinen asiavastaavatoiminnan vuosiselvitys 2023
  - ❖ *Laadittu yhteinen vuosiselvitys vuodesta 2022 alkaen, nähtiin tärkeänä jo ennen siirtymistä Pirhaan.*
- Laadittu ensimmäinen ajankohtauskatsaus Pirkanmaan hyvinvointialueen johdolle syksyllä 2023
  - ❖ *Laaditaan 2 kertaa vuodessa vuosiselvityksen lisäksi, käytäntö ollut myös aiemmin Tampereen seutukunnalla*
- Valvonnan ja asiavastaavatoiminnan yhteiskokoukset loppusyksystä 2023 alkaen.
- Asiavastaavatoiminnasta toimitetaan mittaritietoja hyvinvointialueelle osana tukipalveluiden johdon mittaristoa.
- Tiedotettu ennen vuoden vaihdetta 2024 laajasti asiavastaavatoiminnan lakimuutoksista. Myös yksityisille toimijoille tiedotettu potilasasiamiehen nimekkeen muutoksesta ja potilasasiavastaavan palveluiden siirtymisestä hyvinvointialueelle yksityisten terveystietopalveluiden toiminnan osalta.

# Asiavastaavatoiminta 2024

- Asiavastaavien tiimin jäsenten määrä on lisääntynyt 6 työntekijään.
- Vastuuhenkilö aloitti tehtävät marraskuussa 2023, vastuuhenkilö tekee 60 % sosiaaliasiavastaavan ja 20% potilasasiavastaavan perustyötä työajastaan sekä vastuuhenkilötehtäviä 20%.
- Vastuuhenkilö on laatinut kirjallisia tehtäviä ja ohjeistuksia, joita aiemmin asiavastaavat tekivät muun työajan ohessa. Vastuuhenkilö pyrkii koordinoimaan asiavastaavatoimintaa vastuuhenkilölle annetun työajan puitteissa.
- Vuonna 2024 panostettu DPIA-työhön sekä erilaisten asiavastaavatoiminnan suunnitelmien laatimiseen sekä tiedottamiseen. Työaikaa on käytetty paljon sen kirkastamiseen ja sen kehittämiseen, mitä on olla Pirkanmaan hyvinvointialueen asiavastaava. On pohdittu toimintakäytäntöjä asiakkaiden suhteen jne. Päädytty parantamaan mm. psykiatrian potilaiden mahdollisuutta parantaa omien oikeuksiensa edistämistä potilasasiavastaavan neuvonnan avulla.
- Vastuuhenkilö ja asiavastaavat ovat aloittaneet yhteistyön tekemistä kuntien varhaiskasvatuksen sekä yksityisten terveystalveluiden kanssa.

# Asiavastaavatoiminta 2024 (jatkuu)

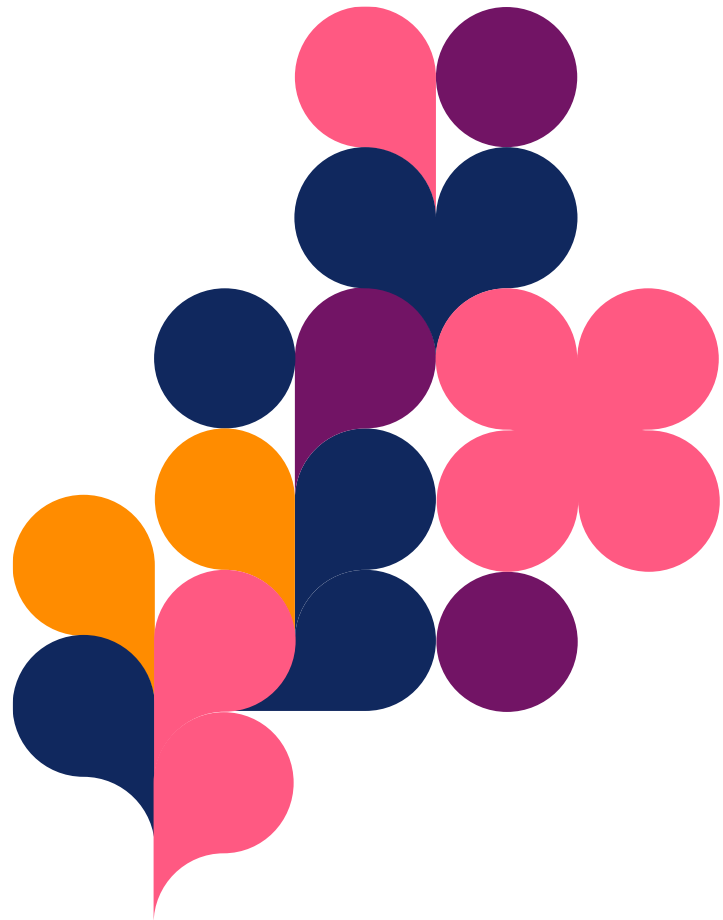
- Syksyllä 2024 asiavastaavat jalkautuvat eri palveluihin tapaamaan työntekijöitä, kertomaan omasta toiminnasta ja ilmiöistä sekä lakimuutoksista asiavastaavatoiminnasta.
- Kirkastettu rakenteellisen vaikuttamisen tärkeyttä yksilöasioiden hoitamisen rinnalla.
- Alkuvuoden osalta vaikuttaa siltä, että yksityisen terveydenhuollon yhteydenottojen määrä hyvinvointialueen potilasasiavastaavalle on ollut pientä. Toukokuun puoliväliin mennessä on tullut n. 60 asiatapahtumaa, kun julkista terveydenhuoltoa koskevia asiatapahtumia on ollut n. 1100.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäinen oma vuosiselvitys on käsitelty aluehallituksessa ja useissa Pirhan toimielimissä toukokuun loppuun mennessä. Asiavastaavat käyneet itse esittelemässä vuosiselvitystä vanhusneuvostossa sekä vammaisneuvostossa.

# Mikä on muuttunut lakimuutoksen myötä?

- Samassa tiimissä on enemmän asiavastaavia, joten tasalaatuinen palvelu ja yhteisten toimintaperiaatteiden käyttöönotto on vaatinut paljon kaikkien asiavastaavien työaika ja tulee edellyttämään sitä yhä.
- Vastuuhenkilö kantaa päävastuun ohjeistusten laadinnasta sekä muista kirjallisista tehtävistä sekä asiavastaavatoiminnan ohjauksesta ja koordinoinnista.
- Vuosiselvitysprosessin osalta on mietittävä lain voimaantulon myötä, mikä on asiavastaavien, vastuuhenkilön sekä esihenkilön rooli vuosiselvitysprosessissa. Ennen hyvinvointialueelle siirtymistä asiavastaavat olivat itse asiantuntijoina esittelemässä kunnanhallituksessa ja muissa toimielimissä vuosiselvitystä sekä vastaamassa siihen liittyviin kysymyksiin. Hallituksen esitys on epäselvä tältä osin, että miten lainsäätäjä on tarkoittanut vuosiselvitykseen liittyvän prosessikäsittelyn. Itse vuosiselvityksen laatimisen osaltahan asia on selkeä.
- Vastuuhenkilön ja esihenkilön roolin suhteen hyvinvointialueet joutuvat pohtimaan rajanvetoja, mikä kuuluu mihinkin tehtävään. Samoin rajavetoa joudutaan pohtimaan siitä, että mikä on kaikkien asiavastaavien tehtävää ja mikä vastuuhenkilön.

# Mikä on muuttunut lakimuutoksen myötä? (jatkuu)

- Nimikkeen muutos tuottaa vaikeutta löytää asiavastaava niin henkilöstöllä kuin asiakkailla. Vastuuhenkilön nimike on ratkaistu eri tavoin eri hyvinvointialueilla. Ei yhdenmukaista käytäntöä.
- Kirjaamiseen ja tilastointiin liittyvää muutostyötä on jo hyvinvointialueella aloitettu, mutta odotetaan THL:n tarkennuksia ja ohjeita tilastointiin.
- Tilastointijärjestelmää joudutaan muuttamaan lakia vastaavaksi ja muutokset ovat osin haasteellisia toteuttaa. Lisäksi on tarkemmin pohdittu sitä, milloin tallennetaan asiakkaan nimellä tietoa ja milloin on kyse vain neuvonnasta eli tilastotiedosta.
- Osa asioista on muuttunut pelkästään hyvinvointialueille siirtymisen myötä. Asiavastaavien riippumatonta ja puolueetonta roolia on isoissa ja uusissa organisaatioissa moni asiavastaava joutunut pohtimaan, että mikä on oma rooli uudessa organisaatiossa ja miten toimin/toimimme. Olisi hyvä keskustella laajemminkin, että onko lain muutos edistänyt asioita ja seurata tilannetta.
- Pääosin asiavastaavatoiminnan lakia voidaan pitää hyvänä ja on hienoa, että asiavastaavatoiminnan tärkeys tunnustetaan oman lain myötä. Saamme paljon arvokasta tietoa, jolla pystymme vaikuttamaan asiakkaiden oikeuksiin ja vaikuttamaan rakenteellisesti, kun meidät otetaan mukaan kumppaniksi kehittämään toimintaa.



# Yhteystiedot

Taija Mehtonen  
Sosiaali- ja potilasasiavastaava  
Vastuhenkilö

[sosiaaliasiavastaava@pirha.fi](mailto:sosiaaliasiavastaava@pirha.fi)  
[potilasasiavastaava@pirha.fi](mailto:potilasasiavastaava@pirha.fi)

